

GORICA NEŠOVIĆ

PRIČI

JELICA GREGANOVIĆ

NIKAD

KRAJA

■ Laguna ■

Copyright © 2008, Gorica Nešović i Jelica Greganović
Copyright © ovog izdanja 2021, LAGUNA

PRIČI

NIKAD

KRAJA

Sadržaj

1. Mozzarella i duša devojačka (J. G.)	11
2. Plaža (G. N.)	15
3. Ljudi (J. G.)	19
4. Šonja (G. N.)	23
5. Nema 'leba bez seksa (J. G.)	27
6. Ćutanje (G. N.)	31
7. Beba (J. G.)	33
8. Lepota (G. N.)	37
9. Zovite me Osama (J. G.)	41
10. Izrael (G. N.)	46
11. Vapaj napuštene roditeljice (J. G.)	52
12. Zakoni (G. N.)	55
13. Kuća gori, Jelica se češlja (J. G.)	58
14. Njanja (G. N.)	62
15. Kaži mi kakvo ime da ti dam (J. G.)	65
16. Ljubav (G. N.)	68
17. Selidba (J. G.)	72

---

18. Muškarci (G. N.).	76
19. Tamo gde se leđa prestaju pristojno zvati (J. G.).	80
20. Tetka (G. N.).	83
21. Nilska konjica (J. G.)	86
22. Avioni, kamioni: milioni (G. N.).	89
23. Zimovanje (J. G.)	92
24. Čarolija (G. N.)	95
25. Dede (J. G.).	99
26. Čekajući život (G. N.).	103
27. Čarobna vangla (J. G.)	105
28. Jurnjava (G. N.)	108
29. Dnevnici i ja... i Kekec (J. G.)	111
30. Novembar (G. N.).	115
31. Oni i Mi (J. G.).	119
32. Šokovi (G. N.)	123
33. Globalni Kućni savet (J. G.)	125
34. Ožiljci (G. N.)	128
35. Razglednica (J. G.).	132
36. Snaga (G. N.).	137
37. Gušteri, princeze, olovke i ostali insekti (J. G.).	141
38. Čišćenje (G. N.)	145
39. Slobodni kao mobilni (J. G.)	149
40. Džabe (G. N.)	158
41. Princeza (J. G.).	161
42. Razlaz (G. N.)	164
43. Kujna (J. G.)	168
44. Početak (G. N.)	171
45. Testament (J. G.)	175

---

46. Retro (G. N.)	179
47. Anđeli su raširili krila (J. G.)	181
48. Kuća cveća(G. N.)	184
49. Ekskurzija (J. G.)	187
50. Veza (G. N.)	190
51. Imenjakinja (J. G.)	193
52. Brak (G. N.)	197
53. O golemim pišama i romantičnim tekućim računima (J. G.)	199
54. Fascinacija (G. N.)	203
55. Udaja (J. G.)	206
56. E – Evolucija (G. N.)	210
57. Živeo prvi dan škole !!! (J. G.)	213
58. Domaćica (G. N.)	216
59. Ošamdešete (J. G.)	220
60. Kasirka (G. N.)	225
 <i>O autorkama . . . . .</i>	 229

Mozzarella i duša devojačka

Jelica Greganović

„Procvilio sitan bosioče,
Tiha roso, što ne padaš na me?“

Volim ja italijansku kuhinju, ko je ne bi voleo. Ima li išta lepše od pice, čiji je krug svojom poznatošću bacio u senku sve ostale, od Sunčevog do Arhimedovih? Još kad se kotrljajućim nožem, za kojim bi tatarski eksperti za mučenje plakali od zavisti, raseče na savršene trouglove sa kojih se slapom kardiološke noćne more cedi vruć sir, usput se hladeći u žilave stalaktite koji korisnika gratis šašolje po bradi... Da ne spominjem druge dodatke koji se kupaju u kao pakao crvenoj moći paradajza, gde dominira šunka utopljenik ili laserom tanko sečena kobasica čija masna okca umiru u holesterolskom pućkanju. Nema de-teta koje bi odoljelo, nakon skidanja svih ostalih prehrambenih dekoracija, odozgo crvenom trouglu čiji se ugao najmanjeg stepena, onaj pred nosom, savija pod težom sira koji izgleda življe od mnogih proverenih i naučno potvrđenih oblika života na Majci Zemlji.

Ne samo pice, volim ja i sve italijanske paste iliti prosti-je rečeno testenine, od onih što liče na vodovodne cevi u

deminutivu, do leptir-mašni i svrdala. A tek kad im kuvari pobesnele mašte i napumpanog ega nabacaju svašta unutra, pa to krste imenom, od bar tri i po metra, u kom se suglasnici dupliraju kao štamparska greška – ima li šta lepše? Da ne spominjem odozgo narendani parmezan, koji bi slanoćom mogao da konkuriše Mrtvom moru.

Obožavam sve to, a i one komadiće leba, lako dehidrirane, koji se kod nas vraćaju u život i upotrebu davljenjem u jajima za prženice ili ucmoljavanjem u poparicu, dok se u italijanskoj kuhinji služe kao predjelo i dentistički izazov, uz ikebanu trava, sireva i maslinovog ulja, da ne kažem „zejtina“, jer to onda više ne zvuči tako fensi i ne može da se služi na daskama koje glume rustiku ili četvrtastim tanjirima veličine sportskog aerodroma.

Do tu negde se italijanska kuhinja i ja slažemo da ne mož' biti bolje, sve dok ne stignemo do *Caprese*, kada nastaje problem. Dok mi braća Talijani uvaljuju bosiljak, u prašinu samleven ili kuvan, to nekako i podnosim, al' kad mi posluže beli sir, bogatog ukusa mladog stiropora, sa paradajzom malečkim kao da ga je pomazila trogodišnja suša i bosiljkom sveže naseckanim, prorade mi nagoni potpuno suprotni od gastronomskih. Kad *Caprese* zavijori mirisom bosiljka, meni, ovako ateističkoj, dođe da se prekrstim. Prođe me volja za jelom i vati me neka vekovna tuga, sve bih u stihovima pričala. Lepo mi ona *mozzarella* liči na beli, štirkanjasti jastučić i na njemu tihi miris duše devojake koji je lebdeo hladom slavskih soba. Jer svaka šumadijska seoska kuća koja iole drži do sebe ima slavsku sobu u koju jednom godišnje ulazi dah spoljnog života – glasovi i smeh. Do tog dana, jednog jedinog u godini, ona živi hladnom tišinom prostora zaustavljenog u vremenu.

U njoj su očuvani, u ko zna koliko miraza doneseni, komadi nameštaja koje generacije brižnih domaćica povremeno glancaju i vraćaju im ugasli sjaj. Obično se u tim sobama trbe rogobatni kredenci obliha uglova i trapavih, kratkih nogu, čiji se izložbeni deo otvara u susret klizećim staklima, već obolelim od

sive mreže, sa oštrim usecima za nokat koji ih vuče i urezanim ukrasom oblika zvezdastog inja. Iza njih, pored fotografija skoro već zaboravljenih predaka, izjedjenih žutilom, leže buketići suvog bosiljka čiji odavno ishlapeli miris i dalje lebdi sobom, puneći je svečanim dahom retkih dana u godini.

U gostinskoj sobi za koju se, vukući reumom umorene noge, brinula moja prababa Kaja, na sve strane su visili smeđi buketići bosiljka sa kojih je ona, svojim već okraćalim dahom, oduvavala dosadnu prašinu. Bezlisni, naglavce okrenuti, brižljivo vezani poštanskim, trobojnim koncem, sa cvetastim okcima crnog semenkastog pogleda, zimi su zamenjivali mrazom satrtu baštu i, uprkos sasušenoći, zahvaljujući svom plemenitom i čašćenom imenu, bili cveće koje je baba mogla da nosi na sve češće sahrane svoje generacije. Bosiljak suv od vremena, brižljivo zamotan u komadić novine ili papira od čiste, rukom opeglane, kese.

Leti, u samo njemu namenjenom ćošku bašte, uz kuću, rastao je taj bosiljak u bokorima, šireći posle svake kiše mekani, svečani miris, kome je samo poneki grubi pljusak davao opori, oštri preliv. Baba Kaja ga je svako veče zalivala vodom iz stare izubijane, plehane kante, šušajući mu tiho: „Dušo devojačka...“ Njoj je vrući, iz krpe izmotani hleb, mirisao kao duša, ali samo bosiljak je mirisao baš na devojačku dušu, zbog čega ga je stavljala deci pod jastuke, verujući da iz njega veju zdravlje i dugovečnost.

Buketićima posebno probranog bosiljka je seoski pop svetio slavske sobe i sveže oplakane grobove, šireći oko sebe suv i tužnjikav miris koji se mešao sa omamljujućim tamjanom.

Posebno teško nabavljeni, grčki bosiljak, listova sićušnih kao kišna kap, rastao je pored stepenica, u velikim, dobro opranim konzervama. Njegovu okruglastu krošnjicu je baba Kaja gladila artritičnim prstima, nežno kao dečije glave, izmamljujući iz pomaženog bosiljka limunasti, svež miris.

Bosiljak za nas nikada nije bio pravo ili obično cveće, valjda zato što ga niko nije brao za stavljanje u vaznu. Još manje je bio

začin, jer nikome nikada nije palo na pamet da ga jede, a kamoli sitno, nožem secka. Peršuni, šargarepe i ostali kuhinjski zeleniš rasli su u posebnoj bašti, u koju bosiljak nije spadao ni mirisom, ni svrhom postojanja. On je živio dostojanstvenim životom biljke koja je cvetala sitnim, stidljivim, zevastim cvetovima, a u jesen je rezan ceo, od korena uzbrdo, da bi se pažljivo sušio u hladovini, ljuljan promajom, sve dok iz njega ne bi počelo da ispada semenje jedva veće od makovog. Te kao noć crne semenčice je baba Kaja strpljivošću sudbine sakupljala svojim grubim, iskrivljenim prstima i čuvala ih u novinskim fišečićima, u proleće, zbog slabog vida, jedva odvajajući semenke od odštampanih, olovnih slova.

Zbog svega toga, kada mi danas neko poturi *Caprese* na sto, uz prateće italijanske momente, mene namah uhvati neka tuga svečana. Lepo mi dođe žao onih, na rubovima gde su isečeni, smrtno zelenih listova bosiljka, koji sa *mozzarella* uzaludno i očajnički šire svoj tihi, pomirljivi miris.

Zato na mojoj prozorskoj polici svake godine raste po jedan bokor bosiljka, spasen iz neke od giga-hipo-mega samoposlu-ga, iz onog sektora voća i povrća, gde ga nude uz neprimerno mu začinsko društvo. Ovoletnji se već osuo snegom majušnih cvetova, dok mu listići propisno sitne sorte, grčke, oko sebe, od letnje žege, šire citronasti, meki miris.

Duša devojačka.

Plaža

Gorica Nešović

Svake godine milioni ljudi na planeti bar nekoliko dana leže na plažama i ne rade ništa. Uglavnom je neudobno. Ako nemaš ležaljku, naročito. A i kad imaš, ni onda to nije to, tj. nije to ona krevetska udobnost.

Ipak leže i čvare se. I ovog leta je tako.

Naša plaža je peščana, tu i tamo poneki kamenčić, ali je pesak beo, divan i nestvaran.

Ima raznog sveta.

Naši se prepoznaju na kilometar. Dolaze svi zajedno – mama, tata i beba. Mama nosi bebu i torbu za plažu. Tata nosi ležaljke-stolice, suncobran, dušek i... vrlo je namršten. Vruće mu je, tegli sve te stvari, onda mora i da ih instalira. Dakako je bolje ako ima neko društvo, ako je s njima još jedan par saučesnika sa sitnom decom – onda mu je lakše. Mama s bebom čeka da se sve to namesti. Zatim namešta svoj kupaći kostim. Ne sme nigde ništa da viri. Vidno je opterećena svakim santimetrom svog tela i kostima.

Grci su drugačiji.

Prvo ide on: tata, jak i debeo. Nosí celu pokretnu skalameriju, obavezno ležaljku za svoju debelu ženu, stolicu za sebe i još

jednu plastičnu – za staru majku. Deca trče u vodu, on ženu i majku smešta da sednu i legnu, a onda se i sâm smesti. On je srećan što je najjači i što od njega mnogo toga zavisi.

Kad idu u vodu, baba ostaje na stolici, pomno prati šta se zbiva i pritom drži suncobran – da ga ne oduva vetar.

Dolazi i par Nemaca sa dve devojčice.

Nisu dovukli nikakvu pokretnu skalameriju; seli su na zidić ispod palme, skinuli se (devojčice nisu imale kupaće, već veš-gaće), i otrčali svi u vodu.

Česi su odavno tu, oni su prvi došli.

Ranom zorom su svoje kćeri tinejdžerke poslali na plažu da prostru asure i tako zauzmu najbolja mesta, a kasnije su sukcesivno dolazili, svako za sebe.

Rusi su beli, toliko beli da im je koža roze, ali se ceo dan peku neviđeno; popodne su već rumeni, i sam pogled na te izgoretine boli. Ali su uporni. Nisu došli na more da bi sedeli u sobi.

Čula sam da su viđali neke Ruse kako u čarapama idu po plaži.

Vruć im pesak.

U vreme ručka Grci idu na svoj giros u prvu lokalnu kafanu; Česi donose sendviče koje su napravili u sobi, pa ih prekriju folijom da duže ostanu sveži; naši jedu voće i plazmu koju su poneli od kuće; a za Nemce ne znam. Rusi ne jedu ništa, samo piju.

A tu su i tigrice.

To je posebna vrsta žena na plaži.

To su drugarice koje su prešle četrdeset petu, ali dobrodržeće.

Dve naše – plava i crna, u tigrastim kupaćim kostimima, udarile su dobru pripremu kod kuće i sad mogu da se čvare do mile volje. Plava ne zna da pliva, ali nema veze. Uđe malo da se smoči i – to je to. Crna zna, ali ne ide mnogo daleko, tu malo, po plićaku, pazi da ne pokvasi kosu.

Nameste peškire pored vode, tu se najbolje pocrni. I trpe! Ono peče na sve strane, ali nema veze, ima da budu najcrnije kad se vrate kući.

Pričaće kako su se ludo provele, a provod je da uveče šetaju po radnjama i upoređuju cene sa našim cenama.

Gledaju se svaki čas i odmeravaju koliko su pocrnele. Na plaži jedu breskve.

Ruske tigricice znaju i da na plaži budu same.

Jedna je imala najodvratniju crvenu boju kose, nekakvu veštačku, drečavu mahagoni, inače jako kratko ošišanu. Šorts napravljen od farmerki i tesan. Onda je skinula taj šorts, pa je gornji deo kupaćeg (crno-beli) namestila tako da joj bretele ne prave problem da svuda pocrni – vezala ih je napred, samo se malo zeznula, pa je pričvrljila sise, koje su, ipak, odolele sili Zemljine teže, ali nema veze. Ušla u vodu i ona da se smoči i legla. Na desnoj ruci joj niz srebrnih narukvica, jedno deset cm sigurno. Ni sa čim se nije mazala, samo je ležala okrenuta ka suncu i trpela.

Grčke tigricice su slične prethodnim.

Ofarbana u plavo, militari šorts i, naravno, tigrasti kostim. Gornji deo kostima je skrojen tako da se – iako su male – sise, zahvaljujući korpicama i žicama, približe jedna drugoj, pa naprave efekat bebine guze.

Kad dođe na plažu, najpre prostre peškir, onda se dobro namaže i krene u vodu. A sva ona plava kosa isfazonirana, kad se pokvasi, učini da ta tigrica počne da liči na čupavo kuće koje se skvasi, pa misliš da je miš, a ne kuće.

Znaju naše tigricice zašto je važno da se kosa ne kvasi. Ih!

Nego, šta jesti na plaži?

Nisu blesavi oni momci što na jednom ramenu nose veliki pleh i deru se: „Evo sveže krofne, fresko lokumades, donats...“ ili kako već. Opasne pare zarade. Jedan mi je rekao da čitavo svoje školovanje plati sezonskom zaradom od krofni.

Ručak na moru se ne kuva! Pojede se nešto, bilo šta, najbolje voće i – ako baš mora – neka krofna ili mali sendvič, a uveče se jede riba.

Riba je, ipak, najbolja u restoranu.

Ko nije jeo sardine sa crnim lukom kad je bio mali, taj nije proveo detinjstvo u Srbiji.

Nikad se nismo isticali obožavanjem ribe. Da nije nekoliko postova godišnje, ko zna koliko manje bi se ribe po glavi stanovnika trošilo u Srbiji. Smrdi mi cela kuća! Prska na sve strane! Smrde mi ruke ceo dan! A i nekako ne znam tu ribu da pripremim.

Zato je sardina bila spas. Samo se otvori i pomeša sa dosta seckanog crnog luka. Može i malo senfa da se stavi i ko zna šta sve još. Pa se natrpa na krišku hleba i: „Jedite deco, riba je zdrava!“

Ljudi

Jelica Greganović

Kao što je opšte poznato, ja ne volim leto. Ne volim kad mi je vrućina. Ne volim da mi od jutra ranog sunce isteruje oči. Ne volim da krepavam i dišem na škrge. Ne volim kad je dan vreliji od jutarnje kafe, pa ne znam da l' je bolje da naručim kofu leda da mi sipaju za vrat. E, sad su jutra i večeri zahladneli i lišće je počelo da žuti, stiže vreme za pismeni sastav „Jesen u mojoj ulici“, osmeh mi polako dodiruje uši, uprkos čemu bih da se malecko, silom priče, vratim na pomenuto leto.

Daklem, ja na letovanje idem u nadi da će to ubrzati galop leta. Tamo duvkam i držim se hladovine. Kupam se do onemogućnosti i boga molim da se i ta radost završi u korist zime. Imamo samo jednu stvar koju obožavam na letovanju i u letu uopšte, ako zanemarimo kič-kulisu: more-kamen-borovi i ošamućujući cvrrrčci. To su ljudi. Ja nenormalno volim da gledam ljudska bića. Naravno, diskretno, za šta je najbolji pogled iza tamnih cvikera. Zato se i puštam saterati na plažu.

Plaža je povratak u praistoriju. Plaža je mesto gde ljudi brzo zaborave tekovine civilizacije i počnu da se, iskreno i bez primećivanja, ponašaju kao braća od strica – majmuni. U tome prednjače, naravno, deca. Deca su još uvek samo napola

civilizovana bića u kojima čuči iskonska životinjica, spremna da širom otvori oči. Čim malom čoveku skinu odeću da bi isti, sve saplićući se i posrćući, svukao preko kolena i poslednju prepreku – gaće, odmah se u njemu budi životinjka i deca mnogo više, konačno, liče na mladunčad. Kada i ako ih roditelji isteraju iz vode, oni se neko vreme igraju plastikom, posle čega prelaze na najbolje igračke, vodu i kamen. Letos su dva uboga odrasla ljudska primerka na jedvite jade uspela da povade mladuncima kamenje iz usta. Posle čega su ga pomenuti trpali u tek navučene gaće. Na kraju su ih jadni roditelji vukli za ruke sa plaže, dok su oni slobodnom rukom, baš kao male šimpanze, izvijajući kičmu poput luka, uspevali da zgrabe poslednju zalihu kamenja za poneti.

Cela plaža se sastoji od manjih ili većih plemena. Koja su tu stigla da bivaju neko vreme. Život u malom. Ponekad se plemena i udružuju, prilikom čega muške jedinke odlaze u lov na pivo, a majke se trebe, merkajući mladunčad u plićaku. Kada se mužjaci vrate, potomci počinju da se veru po njima. Posebna pažnja se posvećuje prenošenju znanja plivanja, pri čemu mladunci skviče i gutaju vodu, a ženke su u napregnutom položaju, spremne da svakog trenutka skoče i spasu naraštaj.

Neka od plemena se hrane na samoj plaži, pri čemu muškarcima to obavljaju stojeći, valjda im je ostao nagon zaštite od mogućih napada, dok ženke na metar prostora, čučajući ili sedeći podvijenih nogu, organizuju ritual, seckajući, prelivajući, zamotavajući. Mladunci se premeštaju s noge na nogu i žvaću, češkajući se gde dovate.

Stariji mužjaci i ženke se pojavljuju kao pripomoć, koristeći za preoblačenje cicane suknje-vreće u koje se zavuku i kao najnejasnije pozorište pantomime pokušavaju da ne dobiju *heksenšus*, odnosno da se ne ušinu. Služe i da autoritativnim pogledom i širom raširenih ruku štite mladunčad od povremeno razjarenih roditelja. Što kada je čovek jedva obučen, pruža nadasve zabavnu sliku.

Ipak, najzanimljivije je buđenje potisnutih, ali uvek prisutnih ljudskih potreba za češkanjem, grepkanjem i gvirenjem u svaku dlaku i tačkicu na telu. Posle nekoliko sati na plaži, kao po naredbi, počinje kolektivno drapanje. Svako ima neki prst, nokat, lakat, vredan da se prepipa i prečeška. Za razliku od ostalih, gologuza mladunčad se češka kad god stigne, a kada ih dohvate odrasli, posebno ih nežno pregledavaju potpuno necivilizacijski, svevši svu koncentraciju na bubuljičicu pronađenu na telu mladunčeta. Deca obično počinju da kmeče i tiho reže, migolje se iz ruku roditelja, beže da bi ponovo žvakala ili bacala kamenje, a odraslim ljudskim jedinkama, kao najbolja zabava, ostaju sopstvene dlake i koža. Pećinska zabava, ima li šta lepše? Uz, naravno, zveranje šta ima novo kod susednih plemena, na okolna tri peškira.

Da ne govorimo o kolekciji likova kojima vrvi svaka plaža.

Matrona u godinama, sedeća vinčanska boginja, kojoj se prelivaju pojasevi za spasavanje, a starovremenski se kupaci na raskošnim, majčinskim grudima drži samo na bradavicama. Zbog neželjenih, belih tragova bretela.

Raširenih nogu i s novinama u krilu, matrone preko naočara na vrh nosa promatraju situaciju i povremeno daju ukaz tankonogom, saragastom pater familijasu, koji se naokolo zaludno, ali autoritativno mota, držeći ruke na donjem delu leđa.

Majke koje, saplicući se lagano, na kukovima nose голу decu i onda umorne pokušavaju da spavaju lica pokrivenog peškirom.

Očevi koji se lenjo kotrljaju, povremeno bace u vodu i plivaju za rekord, ubeđujući i sebe i ostatak prisutnih da još nisu za bacanje.

Beli kao sneg Nemci koji strpljivo i bez zle volje gore na suncu, ponosno noseći ružičaste opekotine. Italijani, crne kao zift kose. Porodice sa mnogo sitne dece koju ne ispuštaju iz vida, zabrinuta majka, otac porodice sa zlatnim lancem na dlakavim grudima, crnim brkovima i svi zajedno glasni za tri plaže. Neumorni u pričanju koje se kao žubor širi oko njih. Tu

su i mlade Ruskinje porculanske kože, frizura kao kolmovanih, ramena na kojima odseva sunce, prosto se vidi kako bi na njihovom lepo legla čipka neke odavno zaboravljene krinoline. Dalmatinski mladići koji se pojavljuju tek popodne i na već pospanu i umornu plažu donose bučni smeh i prepirku, koji u more samo utrčavaju, bacajući se na glavu u najpliću vodu. Bosanske *nene* poput kvočki sakupljaju decu, brišu im nadlanicom lica i usta modra od dugog kupanja, zabrinuto vrteći glavom. Česi, koji se naokolo voze na i u svemu što može da se naduva i zaliči na čamac, koji satima naduvavaju kanu za pet osoba, da bi ih posle, kada u njemu probaju da odveslaju do Brača, spasavala obalska straža,. Francuzi, koji se nekako uvek u suton slikaju i čija deca tako medeno cvrkuću, ni više ni manje no francuski. Prekrasne crne Francuskinje, mulatkinje, koje kao siluete vilinskih bića sede na belom kamenju, smejući se širokim, sedefnim osmehom.

Čarobni, šareni svet.

Šonja

Gorica Nešović

Često se zablmem u neobične parove. Kad ih primetim. Jer takvi se ne primećuju. Jedno od njih dvoje – a nekad i oboje – nosi naočare sa okvirom koji nikad ne bih kupila, a verovatno takvih više i nema u radnjama. Oni od pre, od providne plastike – ženski sa blago mačkastim ćoškovima, a muški metalni, nedefinisanog oblika.

Ušla sam u poslastičarnicu da kupim kesten pire (to vole moje drugarice uz popodnevnu kafu), a ispred mene takav par.

On ima bež pantalone i košulju, ona suknju do pola listova sa cvetnom šarom (ali se ne zna koje je cveće, možda takvo i ne postoji u prirodi), majicu sa čamac izrezom i kosu smotanu u nekakvu pundicu. Svako za ruku drži po jedno dete.

Skladno, nenametljivo, mirno.

Za decu kupuju po jednu kuglu sladoleda.

– Šta ćeš ti, maco? – pita on. – Pa, mogla bih krempitu – kaže ona. Dogovaraju se tu, unutra.

U dogovoru nema pauze, ni razmišljanja ni premišljanja. Sve teče mirno i fino.

– Ja ću srneća leđa, pa ćemo da podelimo. Je l' važi?

– Važi.

Poslastičarka im pakuje, on plaća; supruga uzima kesu, on izlazi prvi, a glava mu je blago okrenuta ka njoj:

– Je l' možeš, maco?

'Boteee, koji sklad u pet minuta!

A ja se išunjam iz kuće, utrčim u radnju, penjem se na prste da vidim šta sve ima i razmišljam ko šta voli – da ne pobrkam, a da iznenadim; naručujem, plaćam, istrčavam i žurim, žurimmm.

Uletim u kuću, brzo prepakujem kupljeno, stavim na tacnu; žurim da mi neko ne bane, pa da otkrije iznenađenje, a onda upadnem u dnevnu sobu:

– Tana-na-naaaaaa!

I dobijem aplauz.

Mene nikad ne pitaju „Je l' možeš, maco?“, ni kad nosim tri, a ne jednu kesu sa kolačićima.

Jebiga, ja nisam htela šonju da mi se tu macokuca, pa šta ima da se čudim.

A on, taj što se maca! Ja takvog ne bih imala prilike da sretnem nikad i nigde.

Takve nisam ni poznavala.

Oni što su u školi sedeli u drugoj klupi sa strane, ćutali, bili dobri i vrlo dobri đaci, posle upisali neki fakultet, završili ga prilično u roku, ti vredni, ponekad štreberi, koji su išli s mamom i tatom na more, imali eventualno jednog druga i nijednu drugaricu, takvi su me zaobilazili, a i ja njih. Bila sam im prebučna, otkačena, suviše radoznala. Takve sam udarala po leđima, onako, iz čista mira, pa su me se i bojali. A kad imam razlog, onda lupim, pa ceo razred misli da im je pukla kičma.

Nervirali su me ti smotani, predobri, što mami idu u prodavnicu i nigde ne svrate, što ne zastajkuju kad se vraćaju iz škole, te – šonje.

Ni u čemu nisu bili najbolji.

Išli su samo na fizičko, ali ništa nisu trenirali, nikada nisu bili u školskom timu.

Kad su kasnije imali neke devojkje (što na njih liče kao da su im sestre), onda su s njima išli na sladoled. Izem ti zabavu! Bez veze. Skroz.

A ja živim svoj život, uzbudljiv i buran, motam se svuda, znam mnogo ljudi, provodim se.

Uto poče višestranački život, kad oni: kandidati za odbornike, članovi nekih stranaka, angažovani, onako ozbiljni, sa mirnim ženicama, bez skandala, odmereni i fini.

Mi dođemo na glasanje, a oni tamo sede, dočekuju, odgovaraju na pitanja.

Neki su faktor.

Retko koji je bio ikakav frajer.

I sad – kad se osvrnem na noviju istoriju – jedini koji je bio frajer, više nije tu. A ono malo što ih ima i što su frajeri van govornice, njih uglavnom niko ne voli.

Ne daju se šonje.

Šonjilis šonjili gaudet.

They keep together.

Ma kako im se razlikovala mišljenja, oni nisu konkurencija. Jaki su samo kad su zajedno.

Oni prelaze iz jedne u drugu stranku i nikom ništa.

Kod frajera je druga priča skroz.

Oni su uvek konkurencija, oni se bore, oni razmišljaju samostalno, oni se ne daju.

Šonje nikada neće napraviti revoluciju.

Njih, eventualno, neko nekada izabere da se slikaju, da žene, majke i domaćice umire svojim nestajlingom, da ne skreću mnogo pažnju, da se kaže da o njima nema šta mnogo da se kaže, da su smerni, časni, poštteni.

Kad sam bila mlađa, nekako mi je bilo žao šonja.

Sad ih gledam po čitav dan u vestima, u emisijama u kojima se pametuje o krivicama i prošlosti umesto o budućnosti, i shvatam koliko su opasni.

Opasni na gomili, kad se udruže i kad vraćaju za sve ono što sam ih posred učionice udarala po leđima (kad se popnem na prvu klupu pored vrata, pa kad naiđe, nabijem mu kecelju na glavu, a ostali ga zavrte), i za još hiljadu situacija u kojima nisu znali da se snađu i da reaguju. Hoće da mi se osvete. Meni, mom detetu, mojim prijateljima.

Nema leba bez seksa

Jelica Greganović

Mrzim uputstva za upotrebu. Iz dna duše. Zato ih nikada ne pročitam do kraja. Uostalom, ne čitaju ih ni oni što ih pišu. Ali ono dobijeno uz kupljeni aparat za pečenje hleba me je više no obradovalo. Novi kućni aparat, za uspešno narasli hleb, pretpostavlja prethodni seks vlasnika.

Sve je počelo tako što je naš Prestolonaslednik, odlučivši da iskontroliše svoje gabarite (stotinak kila i dva metra u visinu), otklipsao u obližnju filijalu španske inkvizicije, marke Fitnes-teretana. Mi smo akciju podržali, računajući na budući blagodejni uticaj iste na naš kućni budžet, stavka – hrana. Iz Teretane-fitness veseli Prestolonaslednik je dogalopirao ushićen idejom svog upravo stečenog ličnog trenera koji je stručno odlučio da se gabariti objekta smanje za samo pet kilograma, a sav resto pretvori u mišićnu masu. Odlično! Umesto dvokrillnog ormana trener će nam, za sitnicu od finansijskog podsticaja, proizvesti petokrillni plakar. Što je potvrdio i prvi zahtev naše Bebe – da mu kupimo laneno ulje. Moj Deda Jova je time dva puta godišnje timario svoj orman za knjige. Dakle, to je to.

Dalji zahtevi budućeg proširenog garderobnog objekta ticali su se zdrave prehrane. Kao prvo: integralno brašno, kod kuće

pečen hleb i, shodno tome, sasvim posebne testenine. Ostale zahteve, proteinsko-belančevinaste, radnik inkvizitorskog odeljenja će nam proslediti docnije.

Da ne bismo već na prvom koraku demotivisali kućnu planinu, koja namerava da se preformira u planinski venac, Žmu i ja smo odmili u prodavnicu zdrave hrane. Po istoj je lelujala ekipa gegi-vegi, izgladnelo kupujući zemljane kolačiće napravljene bez brašna, bez šećera i bez svega što bi moglo da pokvari prirodni ukus gline iz mongolskih stepa. U voćno-povrćnom delu su se šepurile prirodno uzgajane lubenice veličine retardiranih jabuka, breskve napredne kao kupine i limunovi uz priloženu lupu. Na polici za žitne proizvode smo našli prirodno brašno iz egipatskih piramida, koje je izgledalo kao upravo sastrugano sa istih, pirinač odgajen pod budnim okom dalaj-lame, koji se kupuje samo kišnicom, žitarice čija imena se koriste za logopedске vežbe u prisustvu stručne osobe, kao i bradavičave kukuruze obrane u još neotkrivenim zabitima planete. Kupili smo dve kile nečega i dodali testenine boje zemlje posle monsunske kiše, u obliku svrdla, koje ručnim putem, pod hipnozom, proizvode sveštenici tajnog indonezijskog kulta.

Usput smo se upoznali sa japanskim parazitima u prahu i kineskim gljivama koje samo noću rastu na bambusu i u slobodno vreme su afrodizijak za albino pande. Obaška su nas oduševile krpene vreće, pune ljuski od oraha, kojima se hrane crvenorepi majmuni, a služe za pranje veša, milion puta, bez praška. Cena prava sitnica – litar krvi i levi bubreg. Kada smo ugledali prirodni toaletni papir, shvatili smo da je vreme da napustimo zdravu i ajdzdravo radnju. Dok su se prirodne kese od najprirodnijeg papira cepale potpuno prirodnim putem i iz njih, za nama, ispadali isključivo prirodni proizvodi, vesela kasirka je samo od našeg računa, za dve i po kile nečega i nepun mililitar lanenog ulja, uplaćivala turistički let u svemir i za ostatak kupovala preostale deonice fudbalskog kluba Arsenal.

Nakon toga smo pristupili kupovini kućnog pekača za leb. Odlučili smo se za model sa najviše sjajnih dugmića, drškom i preporučenom sposobnošću da nas, natempiran, ujutru probudi nožnom masažom i sveže pečenim zemičkama.

Kod kuće sam novokupljenu prinovu izvadila iz stiroporskih pelena i pristupila pregledavanju tri priložene Biblije-uputstva za upotrebu. Uz oko dve hiljade crteža jednostavnog postupka u tri koraka, u prve dve Biblije priloženi su i prateći tekstovi na inuitskom, mongolskom, jezicima kineskih manjina i sumerskom izumrlom narečju.

Da se razumemo, kao što sam već napisala, ja ta uputstva iskonski ne podnosim. Uputstvo za fen izgleda kao astronautski priručnik *Uradi sam*. Kod čitanja uputstva za auto, već na polovini verujem da sam pazarila vasijski brod sa viškom funkcija. To ili Žmu pročitaj, pa mi sažme i prepričaj, ili pristupim prirodnoj komunikaciji. Ja, inače, komuniciram sa svim što me okružuje, od ljudi, preko semafora, cveća i životinja, do kućnih aparata, među koje ubrajam i kompjuter. Ako neće da rade ono šta im je posao, od cvetanja do usisavanja, pristupam sugestivnoj komunikaciji potkrepljenoj decibelima, koja se ponekad završava i isključivanjem iz struje. Da viš kako posle rade. Žmu kaže da je to zato što sam veštica. Što je sujevna predrasuda, sve je u komunikaciji.

Dakle, u trećoj Bibliji-uputstvu, sakrivenoj pod stiroporskom zaštitom, uspeli smo da nađemo kolekciju sentenci za korišćenje lebo pekača, na maštovito prevedenim balkanskim jezicima. Zadržali smo se na narečju podalpskih sela u poznu jesen. Posle tristote strane jednostavnih uputstava za još jednostavnije stavljanje u pogon pekača naišli smo i na upozorenja povodom moguće neuspelog hleba. Elem, tu negde nastupa iznenađenje – uz moguće uzročnike loše veličine i oblika vekne piše da neuspela vekna može takva da ispadne i zbog, citiram: „Premalo kavsa.“ D’izvinete, to će značiti: „Premalo tucanja.“